

REMISSVAR

2021-06-02

Till: Finansdepartementet,
fi.remissvar@regeringskansliet.se
kopia: fi.sba.bb@regeringskansliet.se

Angående Utveckling av regler om klimatdeklaration av byggnader, Rapport 2020:13, Boverket (Dnr Fi2020/02715)

Peab AB med dotterbolag lämnar härmed sitt yttrande över innehållet i rubricerad rapport.

Sammanfattning

Peab AB är positiva till förslaget om utveckling av reglerna om klimatdeklaration av byggnader som en av drivkrafterna för att uppnå målet om klimatneutralitet till 2045. Vi anser dock att nedan angivna kommentarer bör beaktas.

Peabs kommentarer till förslagen i rapporten

Tidplan för införande av gränsvärden

Förslag till tidplan

Boverket föreslår att gränsvärden för klimatutsläpp från byggnader införs 2027 för byggskedet (modul A1-A5) för att sedan successivt skärpas 2035 och 2043. Innan gränsvärden införs och skärps bör de föregås av en noggrann utvärdering.

Det är viktigt att sättande av gränsvärde föregås av noggrann utvärdering så som det är skrivet. För att underlätta påverkade aktörers förberedelser bör gränsvärdet för olika byggnadstyper kommuniceras i så god tid som möjligt innan det börjar gälla. Om möjligt kan ett tänkbart spann för var gränsvärdet kan bli kommuniceras än tidigare för att möjliggöra förberedelse.

Förändringar i processen 2027 då gränsvärde införs diskuteras ej i förslaget. Så som lagförslaget är formulerat gäller kravet på klimatdeklarationer de som söker bygglov från 1 januari 2022 och det är först inför slutbesked den ska vara registrerad. Vid införandet av gränsvärde ser vi att det kan finnas en fördel att förändra processen och även kräva registrering av klimatberäkning för påvisning av uppfyllnad av gränsvärdet redan vid bygglov eller startbesked. Man säkerställer då att projekt har med sig kravet i tidigt skede samt att de har en möjlighet att göra förändringar för att uppfylla gränsvärdet om fel har gjorts i beräkningen. Risken är annars att projekt vid slutbesked ej uppfyller gränsvärdet och då betalar den sanktionsavgift som åläggs dem, och klimatnyttan med gränsvärdet uppnås ej.

Det är positivt att redan nu veta vilka år skärpningar kommer och att det inte sker oftare. Det kan finnas ett värde i att tidigarelägga de senare två skärpningarna av gränsvärden för att säkerställa att klimatneutralitet kan uppnås inför 2045. T ex 2033 och 2041 istället för 2035 och 2043.

Behov av åtgärder innan gränsvärden införs

Vi är eniga i att de åtgärder som beskrivs behövs för att det ska vara möjligt att arbeta effektivt enligt föreslagen utveckling av reglerna. Resultatet av åtgärderna behöver vara på plats i god tid inför att gränsvärdet börjar gälla för att aktörer t ex kan få förståelse för hur helheten A1-A5 påverkas av de schabloner som tas fram för tillkommande byggdelar.

Det är inte tydligt i förslaget hur schablonvärden för tillkommande byggdelar ska utvecklas eller om de ska sättas konservativt eller ej. Det är viktigt att driva mot att använda projektspecifika mängder material för tillkommande byggdelar, även om schabloner kan komma att användas i ett första skede. Utifrån det bör ett konservativt värde sättas för att inte driva mot att använda sig av schablonen för att komma under gränsvärdet, men utan att för den sakens skull göra det för svårt att uppfylla gränsvärdet för helheten med användande av schabloner på tillkommande byggdelar. Det måste vara tydligt vad som är inkluderat i schablonerna.

Det är viktigt att generiska data för material och komponenter för tillkommande obligatoriska byggdelar inkluderar data som stödjer den mer detaljerade deklareringsen per byggdel, om det är så att man väljer att inte använda sig av schablonerna.

Det behöver vara tydligt för vilka, hela eller delar av, ingående moduler och byggdelar som schabloner och scenarion kan / ska användas. Detta behöver också vara tydligt i god tid innan kraven skärps för att påverkade aktörer ska hinna förbereda sig.

Det fattas text i andra punkten under Framtagande av schabloner på s 39. *”beroende på datatillgång, eventuellt också ett eller ett par schablonvärden som täcker hela byggdelen ...”*. Utifrån övrig text antar vi att det ska stå *Installationer* där. Vi ser det som positivt att det ska utvärderas hur datatillgången är för installationer inför införandet av gränsvärde och att schablon kan sättas om datatillgången fortsatt visar sig vara bristfällig.

Vi anser att det ska vara möjligt att få använda och redovisa projekt- och produktspecifik data i de fall där dessa finns och inte vara låst till att använda generisk data och schabloner. Vissa beställare kommer att kravställa projekt- och produktspecifik data och ligga före lagstiftningen och då bör man i dessa projekt kunna använda sig av den data som är aktuell för projektet och som man har lagt tid på att ta fram. Det är viktigt att generiska miljödata sätts på en balanserad nivå, som gör att man kan klara gränsvärdena med en optimerad konstruktion, men att det ändå är lönsamt att aktivt välja produkter med lägre klimatavtryck med produktspecifik miljövarudeklaration.

Följande punkt under Upplägg av utvärdering inför gränsvärden (s39) ser vi som en nyckelfråga och den bör stämmas av noga med branschen.

- *Har mognad i praktisk metod kommit så långt att deklARATIONER kan baseras på faktiskt inköpta produkter och mängder?*

Tillkommande moduler i klimatdeklarationen från 2027

Val av ytterligare delar av byggnadens livscykel & Förslag till beräkningsperiod

Boverket föreslår att tillkommande moduler i en byggnadens livscykel som ska bli obligatoriska att deklarerat från 2027 är modulerna B2, B4 och B6 i användningsskedet, C1-C4 i slutskedet samt som övrig miljöinformation biogen kolinlagring och nettoexport av lokalproducerad el.

Boverket föreslår en beräkningsperiod för klimatberäkningen på 50 år, vilket harmonierar med flertalet länder i Norden och Europa samt det som EU-kommissionens system Level(s) för närvarande ser ut att gå vidare med.

De scenarier och schabloner som behövs för att inkludera dessa ytterligare moduler och övrig miljöinformation behöver vara transparenta och det behöver vara enkelt att utifrån ett enskilt projekt räkna fram klimatpåverkan utifrån framtagna scenario och schabloner.

Syftet med att inkludera ytterligare miljöinformation som biogen kolinlagring och nettoexport av lokalproducerad el behöver vara tydligt. Om biogen kolinlagring ska inkluderas som extrainformation bör även karbonatisering i betong tas med som övrig miljöinformation. Betong missgynnas även genom att modul B1 inte inkluderas, där annars karbonatiseringen skulle medräknas.

En livslängd på 50 år riskerar att missgynna material med längre livslängd och mindre underhållsbehov. Ur klimatsynvinkel bör siktet vara inställt på att bygga byggnader med längre livslängd än 50 år, eftersom detta har mycket stor betydelse för byggnadens klimatavtryck i ett livscykelperspektiv, och detta bör därför gynnas i beräkningsmodellen.

Val av ytterligare byggnadsdelar och processer

Boverket föreslår att klimatdeklarationen utökas 2027 med fler byggnadsdelar så att installationer, invändiga ytskikt samt fast inredning också inkluderas. Det gör att en klimatdeklaration speglar en mer komplett byggnad från 2027. Boverket föreslår även att det ska finnas schablondata för invändiga ytskikt och fast inredning.

Vi ser det som positivt att större del av byggnaden ingår i deklarationen. Det är som tidigare lyfts viktigt att schablonerna för tillkommande byggdelar sätts på ett transparent sätt och vi ser att det är positivt att en utvärdering görs av datatillgången för installationer.

Vi är eniga i att det behöver förtydligas per byggdel vad som ska ingå och inte.

Metod för gränsvärden

Systemgränser för gränsvärden

Boverket föreslår att gränsvärden för klimatutsläpp från byggnader 2027 omfattar klimatpåverkan från byggskedet (modul A1–A5). Innan skärpning av gränsvärden 2035 bör utvärderingen identifiera eventuella negativa konsekvenser av avgränsningen av gränsvärden. Om det finns starka skäl kan en revidering av systemgränserna för gränsvärdet göras.

Vi förstår de motiv för avgränsning till byggskedet som beskrivs i rapporten, men ser samtidigt en risk att detta missgynnar material som ger fördelar i senare livscykelkedan. Avgränsningen gynnar ett linjärt synsätt som skulle kunna få negativ påverkan på byggnadens livslängd eller på klimatpåverkan under användning och slutskede. Vi vill därför betona vikten av en utvärdering och vid behov en revidering av systemgränserna inför skärpning av gränsvärdena till 2035.

Byggnadsdelar som omfattas av gränsvärdet

Boverket föreslår att gränsvärden om klimatutsläpp från byggnader ska omfatta de byggnadsdelar som ingår i deklarationen från och med 2027. Det innebär en mer "komplett" byggnad jämfört med reglerna från 2022 avseende vilka byggdelar och komponenter som då ska klimatberäknas i modul A1–A5.

Vi ställer oss positiva till att en mer komplett byggnad omfattas av gränsvärdet, så länge det är möjligt att sätta ett rimligt gränsvärde som inkluderar dessa med stöd i referensbyggnaderna och inlämnade klimatdeklarationer.

Positivt att överväga om ytterligare byggnader ska omfattas av kravet, såsom lagerbyggnader.

Framtagandet av nivåer för gränsvärden

Olika gränsvärden för tre olika byggnadstyper

Boverket föreslår att gränsvärden för klimatutsläpp från byggnader sätts differentierat för småhus, flerbostadshus respektive lokaler vilket också följer differentieringen av energikraven i BBR.

Det är positivt att behovet av att differentiera gränsvärdet ytterligare för olika typer av lokalbyggnader ska lyftas vid framtagandet av referensbyggnader. Då installationer ingår i gränsvärdet ser vi att behovet av att differentiera gränsvärdet för lokalbyggnader bör vara större.

Enligt beskrivning ska garagets påverkan på gränsvärdet utredas vidare och det tror vi behövs. Att använda m² bruttoarea (BTA) som nämnare vid beräkningarna av klimatutsläppen kan få negativa konsekvenser exempelvis för byggnader där det ställs krav på garage. Det är positivt om utvärdering görs utifrån genomförda klimatdeklarationer och referensbyggnader hur användande av olika areamått / volym slår på klimatpåverkan samt att detta tas med inför sättande av ett gränsvärde.

Nivåer för gränsvärden år 2027, 2035 och 2043

Boverket föreslår att nivån för gränsvärden för klimatutsläpp från byggnader 2027 sätts skarpt, förslagsvis 20–30 procent bättre än referensbyggnader. Skärpning av gränsvärden föreslås ske 2035 och 2043 med inriktningen att de skärps linjärt från gränsvärden 2027, det vill säga 40 procents reduktion till 2035 och 80 procents reduktion till 2043 för att styra mot nationella klimatmålet 2045. Utvärderingar bör göras i god tid före skärpningar av gränsvärden för att göra en djupare analys av effekterna av gränsvärdet 2027 om det är rätt riktning att gå med en linjär minskning och konsekvenserna av inriktningen.

Som tidigare kommenterat kan det finnas ett värde i att tidigarelägga de senare två skärpningarna av gränsvärden för att säkerställa att klimatneutralitet kan uppnås inför 2045. T ex 2033 och 2041 istället för 2035 och 2043.

Underlag för att ta fram gränsvärden till år 2027

Boverket föreslår att gränsvärden för klimatutsläpp från byggnader baseras på referensvärden från en studie med klimatberäkningar av småhus, flerbostadshus och lokaler samt uppgifter i klimatdeklarationsregistret.

Definitionen av vad som kan betraktas som referensbyggnad kommer att vara viktig för möjligheterna att uppfylla kraven utifrån gränsvärdena. Det är viktigt att denna definition sätts i samverkan med branschen.

Det behöver vara transparent vad det är för referensbyggnader man har tagit fram och hur olika data har inkluderats i beräkningen. T ex vilka produktgrupper inom byggdelar som har inkluderats och hur de tillkommande byggnadsdelarna, t ex installationer, har hanterats. Förslaget att också utföra beräkningarna i olika klimatberäkningsverktyg är relevant utifrån tidigare erfarenheter.

Positivt att stämma av gränsvärdet utifrån referensbyggnaderna mot inlämnade deklarerationer i klimatdeklarationsregistret innan gränsvärdet sätts så att man testat av att det är sätts på en rimlig nivå utifrån marknaden.

Krav på klimatdeklaration vid ombyggnad

Vi ser positivt på att utreda ombyggnationer vidare för att i förlängningen hitta ett fungerande sätt att ställa krav. Dessa projekt, som t ex hyresgäst Anpassningar som lyfts, har ju också en betydande klimatpåverkan.

Annat att beakta i planen

Behov av ändrad tillsyn av klimatdeklarationerna

Tillsyn av klimatdeklarationer år 2022-2027 (s81)

Det är viktigt att "*verifieras med dokumentation - förslagsvis inköps- eller resurslista*" inte blir för manuellt krävande att ta fram. Text att det behöver bekräftas med fakturor på inköpt material. En produktionskalkyl uppdaterad utifrån relationshandlingar bör vara tillräckligt som underlag.

Konsekvenser

(s91) Det är viktigt att det är tillräckligt tydligt i regelverket vad som ska inkluderas i klimatdeklarationen och ej. Bra att nedan fråga följs upp och utreds:

"Ett problem som uppmärksammas är med andra ord att den "duktige" byggherren riskerar att missgynnas genom att en noggrann klimatberäkning innefattande ett stort antal byggprodukter erhåller högre klimatutsläpp för byggnaden. Denna fråga bör utredas vidare."

Peab AB

Elisabet Stadler
Miljöchef

Detta remissvar har upprättats av:

Maria Franzén, Utvecklingsingenjör Miljö, AO Bygg
Maria Karlsson, Hållbarhetschef, AO Projektutveckling
Karin Bergkvist, Hållbarhetsstrateg Swerock, AO Industri

och granskats och godkänts av:

Veronica Yverås, Miljöchef AO Bygg
Martin Klaesson, för AO Projektutveckling
Elisabet Stadler, Miljöchef Peabkoncernen

Kontaktperson: Elisabet Stadler, elisabet.stadler@peab.se, 072-2466515